

YVA Polvinen Minna(OKM)

06.06.2018
JULKINEN

Asia

EU; Koulutus; Nuoriso-, koulutus- ja kulttuuripolitiikan rooli vahvemman Euroopan rakentamisessa

Kokous

Koulutus (EU30) 19.06.2018 - 19.06.2018

U/E/UTP-tunnus**Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu**

Suomen kannan valmisteleminen.

Suomen kanta

Suomi tukee komission näkemystä koulutus-, nuoriso- ja kulttuurisektorien vahvasta roolista EU:n tulevaisuutta koskevassa rakennustyössä. Koulutusta ja kulttuuria koskevat komission ehdotukset ovat pääasiassa oikeansuuntaisia ja Suomi voi niitä tukea.

Suomi tukee komission kunnianhimoista tavoitetta kielten opetuksen ja oppimisen kehittämisessä ja pitää joustavia, oppijan lähtökohdasta rakennettuja osaamisen tunnustamisen menetelmiä olennaisena tekijänä joustavien, jatkuvaa oppimista mahdollistavien koulutusjärjestelmien rakentamisessa. Suomi pitää myös tärkeänä, että koulutuspolitiikkaa tarkastellaan EU-tasolla kokonaisuutena myös varhaiskasvatuksen laatu ja ammatillinen koulutus huomioiden.

Suomi kannattaa kulttuurialan yhteistyön vahvistamista, joka edistää luovuutta ja Euroopan rikkaan kulttuuriperinnön ymmärtämistä ja arvostusta, keskinäistä ymmärrystä sekä kansalaisten kokemusta eurooppalaisuudesta.

Nopean teknologisen murroksen myötä koulutusjärjestelmien avoimuus, joustavuus sekä jatkuvan oppimisen mahdollistaminen ovat olennaisia kehittämissuuntia sekä kansallisessa että EU-tason koulutuspolitiikassa. Aloitteiden toimeenpanossa tulee suosia kevyitä ja koulutusjärjestelmien joustavaa kehittämistä sekä monimuotoisuutta edistäviä ratkaisuja.

Suomi suhtautuu myönteisesti aloitteisiin, joissa digitaalisuutta hyödyntäen voitaisiin parantaa opiskelijapalveluita ja helpottaa

opiskelijaliikkuvuutta. Kehittämistyössä tulee hyödyntää jo olemassa olevia kansallisia ja kansainvälisiä ratkaisuja. Valmistelua tulee tehdä yhteistyössä oppilaitosten ja opiskelijoiden kanssa.

Suomi tukee korkeakoulutuksen kansainvälistymistä ja eurooppalaista yhteistyötä. "Eurooppalaiset yliopistot"-aloite, joka kattaa sekä ammattikorkeakoulut että yliopistot, voi viedä niin opetuksen, tutkimuksen kuin innovaatiotoiminnan yhteistyötä uudelle tasolle. Tärkeässä asemassa ovat vuodesta 2019 alkavat pilotit, joiden valmisteluun Suomi osallistuu aktiivisesti.

Suomi tukee korkeakoulutuksen kansainvälistymistä ja eurooppalaista yhteistyötä. "Eurooppalaiset yliopistot"-aloite, joka kattaa myös ammattikorkeakoulut, voi viedä niin opetuksen, tutkimuksen kuin innovaatiotoiminnan yhteistyötä uudelle tasolle. Tärkeässä asemassa ovat vuodesta 2019 alkavat pilotit, joiden valmisteluun Suomi osallistuu aktiivisesti.

Suomi näkee komission tavoin, että monimuotoisuus ja kulttuurien rikkaus ovat innovaatioiden ja luovuuden lähde. Kulttuurialalla tulee panostaa taitoihin, osaamiseen, tietoon sekä ammattilaisten ja teosten liikkuvuuteen. Nämä investoinnit lisäävät innovaatioita, kansalaisten luottamusta ja mahdollisuuksia osallistua, kokea ja vaikuttaa sekä tuottavuutta ja kilpailukykyä.

Pääasiallinen sisältö

Komissio on antanut jäsenmaille laajan aloitepaketin koulutus-, nuoriso- ja kulttuurialalla 22.5.2018. Tiedonannolla komissio hahmottaa koulutus-, nuoriso- ja kulttuurialan roolia EU:n tulevaisuudesta käytävässä keskustelussa. Komissio perustaa tiedonannon maaliskuussa 2017 annettuun Rooman julistukseen, jonka mukaan EU:n tavoitteena on *"unioni, jossa nuoret saavat parasta koulutusta ja voivat opiskella ja löytää työtä kaikkialta Euroopasta; unioni, joka säilyttää eurooppalaisen kulttuuriperinnön ja edistää kulttuurista monimuotoisuutta,"* sekä Göteborgin sosiaalihuippukokouksen tavoitteisiin. Komissio katsoo, että vahvemman Euroopan rakentamisessa nuorisoon, kulttuuriin ja koulutukseen liittyvällä politiikalla on oltava merkittävä rooli Euroopan yhdentymisessä. Komission aloitteet ovat välivaihe unionin vahvistamisprosessissa kohti Sibiun kokousta, jossa Euroopan poliittiset johtajat keskustelevat jälleen Euroopan unionin näkymistä.

Tiedonanto on jatkoa tammikuussa 2018 julkistetulle ensimmäiselle aloitepaketille ja osa toista aloitepakettia. Aloitepaketissa komissio antaa seuraavat ehdotukset:

"Nuorisostrategia" ajanjaksolle 2019–2027. Strategian painopisteenä on eurooppalaisten nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen ja mahdollisuuksien parantaminen tulla kuulluksi EU:n päätöksenteossa.

"Euroopan uusi kulttuuriohjelma". Tämän aloitteen avulla edistetään merkittävästi Euroopan yhteistä identiteettiä ja perintöä sekä tuetaan unionin suhteita kolmansiiin maihin.

Euroopan uudesta kulttuuriohjelmasta komissio julkaisi oman tiedonannon 22.5.2018. Se sisältää 31 uutta aloitetta. Kulttuuri nähdään koulutuksen tavoin alana, joka lisää nuorten mahdollisuuksia osallistua ja tukea Euroopan yhdyntymiskehitystä. Toinen näkökohtana on Euroopalle ominainen monimuotoisuus, joka on innovaatioiden ja luovuuden lähde. Kulttuuritoiminta lisää tietoa ja ymmärrystä yli rajojen sekä yhteenkuuluvaisuuden, eurooppalaisuuden tunnetta. Koulutus ja kulttuuri lisäävät ymmärrystä ja arvostusta Euroopan yhteistä rikasta kulttuuriperintöä, historiaa, kokemuksia, vakaumuksia ja arvoja kohtaan.

Kulttuurialalla toimia ovat liikkuvuuden lisääminen ja Euroopan uusi kulttuuriohjelma (New European Agenda for Culture), joka hyödyntää kulttuurin ja koulutuksen välisiä synergioita ja vahvistaa kulttuurin ja muiden politiikan alojen välisiä yhteyksiä.

Eurooppalaisen koulutusalueen tarkoitus on auttaa saavuttamaan seuraavat kolme tavoitetta:

- edistää rajat ylittävää liikkuvuutta ja yhteistyötä koulutuksessa
 - auttaa poistamaan perusteettomia esteitä, jotka vaikeuttavat oppimista, kouluttautumista tai työskentelyä toisessa maassa, tavoitteena "oppijoiden vapaa liikkuvuus" ja aidon eurooppalaisen oppimisalueen luominen
 - tukea jäsenvaltioita parantamaan koulutusjärjestelmiensä osallistavaa, elinikäiseen oppimiseen perustuvaa ja innovointivetoista toimintamallia.
- Eurooppalaisen koulutusalueen perustaminen antaa EU:n jäsenvaltioille mahdollisuuden toimia entistä tehokkaammin ja nopeammin ja parantaa koulutusjärjestelmiensä laatua, kilpailukykyä ja osallistavuutta sekä toimia samalla innoittajina EU:n ulkopuolisille maille.

Eurooppalaista koulutusaluetta koskevan tavoitteen mukaisesti komissio esittää kaksi ehdotusta neuvoston suositukseksi **"tutkintojen vastavuoroisesta tunnustamisesta"** ja **"kielten opetuksen ja oppimisen"** parantamisesta. Molemmat aloitteet ovat avainasemassa oppimiseen liittyvän liikkuvuuden edistämisessä Euroopassa.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin mukaisesti komissio ehdottaa neuvoston suositusta "laadukkaista varhaiskasvatusjärjestelmistä." Tällä aloitteella pyritään varmistamaan, että kaikki Euroopan lapset saisivat hyvän alun elämään.

Koulutuksen alalla komissio ehdottaa eurooppalaisen opiskelijakortin asteittaista käyttöönottoa vuoteen 2021 mennessä ja laajentamista ammatillisessa koulutuksessa oleviin opiskelijoihin. Eurooppalaisen opiskelijakortin avulla voidaan vähentää opiskelijoiden ja oppilaitosten taakkaa ja kustannuksia tehostamalla hallinnollisia prosesseja ennen liikkuvuusjaksoa, sen aikana ja sen jälkeen samalla, kun opiskelijakortti toimisi eurooppalaisen opiskelijaidentiteetin näkyvänä symbolina.

Komissio ehdottaa tiedonannossa myös linjauksia **uusien eurooppalaisten yliopistojen osalta**. Ne muodostuisivat alhaalta ylöspäin suuntautuvista yliopistoverkostoista, kehittäisivät rajat ylittävää yhteistyötä seuraavalle tavoitetasolle, jolla saman vision ja arvot omaavat korkeakoulut laatisivat yhteiset pitkän aikavälin institutionaaliset strategiat huippulaatuista koulutusta, tutkimusta ja innovointia varten. Komission mukaan eurooppalaisten yliopistojen tulisi edistää hyvin integroitujen ja avointen, eri maiden moduuleja yhdistävien opinto-ohjelmien kehittämistä. Liikkuvuuden tulisi olla vakio-ominaisuus alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon tasolla sekä tohtoritasolla. Tämän tulisi vaikuttaa kaikkialla Euroopassa tunnustettujen eurooppalaisten tutkintojen kehittämiseen.

Pääperiaatteiksi komissio ehdottaa seuraavia:

- jokainen korkea-asteen oppilaitos kaikissa jäsenvaltioissa voi osallistua oikeudenmukaisin ja tasapainoisin perustein.
- verkostojen tulee olla maantieteellisesti tasapainoisia ja sosiaalisesti osallistavia. Siksi kaikille sopivaa mallia ei voida toteuttaa. Laitokset voivat ehdottaa tarpeitaan vastaavaa mallia alhaalta ylös suuntautuvalla, avoimella ja läpinäkyvällä lähestymistavalla ja kehittää uusia tavoitteita vähitellen.
- Jotta rahoitus olisi kestävä, eurooppalaisten yliopistojen olisi voitava hyödyntää EU:n ja kansallisten varojen yhdistelmää.
- Eurooppalaisista yliopistoista on tarkoitus tulla eurooppalaisen koulutusalueen olennaisia osatekijöitä ja lisätä asteittain eurooppalaisen korkeakoulutuksen kansainvälistä kilpailukykyä ja vetovoimaa.
- Niiden tulisi toimia monitieteisten lähestymistapojen pohjalta antaen opiskelijoille, luennoitsijoille ja tutkijoille mahdollisuudet luoda yhdessä sekä jakaa tietoja ja innovaatioita. Tämä voisi auttaa Euroopan kohtaamien suurten yhteiskunnallisten haasteiden ja osaamisvajeiden käsittelyä. Se voisi tehostaa myös korkeakoulujen alueellista vaikutusta erityisesti niiden osallistuessa älykkäiden erikoistumisstrategioiden kehittämiseen ja täytäntöönpanoon.

Komissio pyrkii edistämään vähintään 20 eurooppalaisen yliopiston kehittämistä vuoteen 2024 mennessä. Komissio aikoo käynnistää pilottivaiheen, joka aloitetaan vuosina 2019 ja 2020 Erasmus+ -ohjelman puitteissa, ja se otetaan käyttöön täysimääräisesti vuodesta 2021 lähtien. Komissio tutkii sidosryhmien kuulemisen yhteydessä vaihtoehtoa erityisen oikeudellisen aseman luomisesta eurooppalaisille yliopistoille vuoteen 2025 mennessä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT art. 165, 166

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-31 (kulttuuri ja av) laaja kokoonpano 18.6.2018
EU-30 (koulutus) laaja kokoonpano 19.6.2018

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei lainsäädäntövaikutuksia, ei vaikutuksia Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ei taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Ehdotukset neuvoston suositukseksi kieltenopetuksesta, automaattisesta tunnustamisesta sekä varhaiskasvatuksen laadusta käsitellään erillisinä asioina ja niistä laaditaan E-kirjelmät.

Komission kulttuuri- ja av-alaa koskevat uudet aloitteet sisältyvät tiedonantoon Euroopan uudesta kulttuuriohjelmasta, josta on tehty oma E-kirjelmä.

Asiakirjat

KOM(2018)268 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Polvinen Minna, OKM, minna.polvinen@minedu.fi (koulutus)
Haltia Petri, OKM, petri.haltia@minedu.fi (koulutus)
Rasku Seija, OKM, seija.rasku@minedu.fi (koulutus)
Astala, Seija, OKM, seija.astala@minedu.fi (nuoriso)
Berden, Iina, OKM, iina.berden@minedu.fi (kulttuuri)

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat	koulutus, kulttuuri, kulttuuriperintö, jaosto nuoriso- ja liikunta-asiat (EU 32)
Hoitaa	OKM
Tiedoksi	ALR, EUE, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM
